

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Кваліфікаційна робота
з теми: **«ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ АУДИТИВНИХ УМІНЬ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕМАТИЧНИХ
АУДІОТЕКСТІВ»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти
PO1-M23z групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Орчаківська Оксана Анатоліївна

Керівник:
Олинець Тетяна Василівна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії
та методик початкової освіти

Рецензент:
Городиська Оксана Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, старший
викладач

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ АУДИТИВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	7
1.1. Аудіотексти як основний засіб навчання аудіюванню та основні вимоги до їх відбору.....	7
1.2. Формування іншомовної аудитивної компетентності в початковій школі.....	24
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ АУДИТИВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕМАТИЧНИХ АУДІОТЕКСТІВ	32
2.1. Методика використання тематичних аудіотекстів у навчанні іншомовних аудитивних вмінь та навичок учнів початкових класів	32
2.2. Перевірка ефективності формування іншомовної аудитивної компетентності молодших школярів засобами тематичних аудіотекстів.....	38
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64

ВСТУП

Актуальність дослідження. Основна мета навчання іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах – це спроможність учнів здійснювати безпосередньо спілкування з носіями мови, яка вивчається, у найбільш поширених комунікативних ситуаціях. А як відомо, спілкування – це не тільки говоріння, але й сприйняття мови співрозмовника на слух. Тобто говоріння і аудіювання є основними видами мовленнєвої діяльності у спілкуванні з носіями іноземної мови. Аудіювання – це вид мовленнєвої діяльності, що забезпечує сприйняття та розуміння усного мовлення. Це складний процес, який включає роботу органи чуття та виконання складних розумових операцій, результатом яких є розуміння сенсу повідомлення. Аудіювання є ключовою складовою спілкування. Регулярне тренування навичок аудіювання на початковому етапі вивчення мови сприяє розвитку не лише здатності розуміти усне мовлення, але й підвищує уважність та сприйнятливність до тонкощів мови. Використання тематичних аудіотекстів не лише удосконалюють аудитивні уміння з іноземної (англійської) мови, а й допомагають ефективніше запам'ятовувати нову лексику та використовувати її у спілкуванні.

Питання обраної теми неодноразово ставало об'єктом досліджень як вітчизняних (О. Бігич [4], О. Голотюк [7], О. Котенко [22], М. Мазниченко [25], О. Михайлова [32], О. Мілютенко [33], С. Ніколаєва [27], Л. Панова [29], І. Холод [26]), так і іноземних (G. Buck [52], B. R. Facer [54], J. Field [55], H. D. Funk [56], L. Miller [61], L. Scintei [62], P. Ur [63], J. Woodcock [64]) дослідників та вчених у галузі методики навчання іноземних мов, які у своїх працях описують різноманітні засоби, методи та прийоми під час навчання аудіювання, а також визначають певні труднощі та шляхи їх подолання.

Актуальність питання зумовила вибір теми кваліфікаційної роботи: **«Формування іншомовних аудитивних умінь молодших школярів засобами тематичних аудіотекстів».**

Об'єктом дослідження є процес формування аудитивних умінь та навичок молодших школярів у курсі іноземної мови (англійської) на початковому етапі.

Предметом дослідження є методичне забезпечення формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови засобами тематичних аудіотекстів.

Мета дослідження полягає у створенні обґрунтованої методики використання тематичних аудіотекстів для інтенсифікації оволодіння уміннями та навичками в аудіюванні на уроках англійської мови учнями 4 класу, та її експериментальній перевірці.

Гіпотеза дослідження: сформованість іншомовних умінь та навичок в аудіюванні учнів 4 класу на уроках іноземної (англійської) мови покращиться в результаті цілеспрямованої роботи за умов:

- а) педагогічно організованого і відповідно мотивованого засвоєння та розуміння учнями поняття тематичних аудіотекстів;
- б) цілеспрямованого застосування спеціально розробленої системи роботи з тематичними аудіотекстами для розвитку іншомовної аудитивної компетентності.

Мета й гіпотеза потребували розв'язання таких **завдань дослідження:**

1. з'ясувати ступінь розробки досліджуваної проблеми в лінгво-методичній та психолого-педагогічній літературі;
2. проаналізувати стан формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів початкової школи в практиці шкільного навчання;
3. дослідити вплив тематичних аудіотекстів на формування іншомовної компетентності в аудіюванні учнів 4 класу;
4. розробити систему роботи з тематичними аудіотекстами для формування та розвитку компетентності в аудіюванні учнів 4-го класу.

Організація дослідження. Експериментальне дослідження проводилося на базі Орининського ліцею. У ньому брали участь учні 4-А (16 учнів, контрольна група) та 4-Б (14 учнів, експериментальна група) класів.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань були використані такі методи дослідження: теоретичні (аналіз та узагальнення літературних джерел та вивчення спеціальної літератури); емпіричні (спостереження за навчально-виховним процесом, бесіди з учителями й учнями, анкетування учнів, вивчення результатів рівня сформованості іншомовних аудитивних умінь молодших школярів, педагогічне тестування, педагогічний експеримент); статистичні (метод математичної статистики).

Наукова новизна визначається теоретичною обґрунтованістю, дидактичною доцільністю та експериментальною доведеністю можливості використання тематичних аудіотекстів у формуванні іншомовної компетентності в аудіюванні молодших школярів. Зокрема, виявлено особливості навчання іншомовному аудіюванню на уроках іноземної (англійської) мови із застосуванням тематичних аудіотекстів; уточнено та конкретизовано умови підвищення ефективності вправлення в іншомовному аудіюванні засобами тематичних аудіотекстів; визначено особливості роботи з тематичними аудіотекстами на уроці англійської мови; розроблено методику розвитку аудитивних умінь та навичок молодших школярів за допомогою тематичних аудіотекстів на уроках іноземної (англійської) мови.

Практичне значення полягає у виявленні ефективних методів і прийомів із використанням тематичних аудіотекстів, який сприяє формуванню іншомовної компетентності в аудіюванні молодших школярів, у розробці конкретних рекомендацій для вчителів початкових класів. Одержані результати можуть бути використані в практиці викладання іноземної (англійської) мови в школі, при створенні нових навчально-методичних комплексів з іноземної (англійської) мови для початкових класів.

Апробація роботи. Основні положення і результати представлено на: VII Всеукраїнській науково-практичній конференції (заочна форма) «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології навчання» (14-15 березня 2024 року) із доповіддю «Труднощі навчання аудіювання на початковому етапі та шляхи їх

подолання»; звітній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (9-10 квітня 2024 р., Кам'янець-Подільський) із доповіддю «Засоби формування іншомовної аудитивної компетентності молодших школярів» та обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти (2023-2024 н. р.) Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (65 позицій). Загальний обсяг роботи – 70 с.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі запропоновано нове розв'язання проблеми формування іншомовних аудитивних умінь учнів початкової школи за допомогою тематичних аудіотекстів. Результати дослідження підтвердили ефективність підходу та дали підстави для таких висновків.

Аудіювання, як вид мовленнєвої діяльності, спрямоване на розвиток умінь розуміти усне мовлення як під час безпосереднього спілкування, так і в аудіозаписах. Компетентність в аудіюванні – це здатність слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Навчання аудіювання можна розглядати з двох точок зору: аудіювання як частина усного мовлення, в якій учасники спілкування по черзі говорять і слухають; аудіювання як окремий вид мовленнєвої діяльності, що включає сприймання на слух і розуміння зв'язних текстів.

В умовах відсутності реального мовного середовища навчання молодших школярів аудіюванню іноземною мовою на основі автентичних текстів передбачає використання не тільки мовлення викладача, але й аудіозаписів.

З'ясовано, що одиницею відбору для навчання аудіюванню є аудіотекст, який представляє собою матеріал, призначений для сприйняття на слух, і може бути у вигляді монологічного чи діалогічного висловлювання. Критеріями відбору аудіотексту є: доступність, новизну і мотиваційну цінність, автентичність, відповідність віковим і психологічним особливостям здобувачів освіти, їх життєвому досвіду та професійним потребам, тематичну орієнтацію, жанрову різноманітність, тривалість звучання аудіоматеріалу.

Виокремлюють кілька основних типів труднощів, що впливають на процес аудіювання: суб'єктивні труднощі – зумовлені індивідуальними та віковими особливостями учнів, а також мовні або об'єктивні труднощі – пов'язані з конкретними особливостями мови, такими як фонетичні (звукові

особливості мови), лексичні (складність словникового запасу) і граматичні (складність граматичних структур).

У науково-методичній літературі зазначаються два основні підходи до подолання труднощів у навчанні аудіюванню: створення умов для простішого сприйняття матеріалу, наприклад, за допомогою адаптованих текстів; навчання стратегіям для самостійного подолання бар'єрів, що дозволяє ефективно працювати з різноманітним аудіоматеріалом.

Визначено, що успіх у формуванні компетентності в аудіюванні залежить від низки факторів: умовами сприймання аудіоповідомлення; індивідуально-психологічними особливостями самого слухача (рівня сформованості його мовленнєвого слуху, пам'яті, наявності інтересу тощо); мовними характеристиками аудіоповідомлення (фонетичні, лексичні, граматичні труднощі; діалогічне мовлення).

Згідно з чинною програмою по закінченні початкової школи (1-4 класи) та Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти рівень сформованості компетентності в аудіюванні має відповідати цільовому рівню володіння ІМ – рівню А1.

Досліджено, мова вчителя – важлива частина навчання. На початкових етапах ефективні вправи типу Listen-and-Do, що сприяють розвитку слухових навичок і засвоєнню знань через дії. Пісні, вірші та ігри створюють сприятливу атмосферу, а ілюстрації, жести, міміка і рухи допомагають краще сприймати інформацію, роблячи навчання більш інтерактивним і захоплюючим.

Вважається, що з урахуванням вікових особливостей молодших школярів, у дітей розвивається здатність до запам'ятовування та відтворення інформації. Учні початкової школи, віком від 6 до 10 років, схильні до імітації та мають добре розвинений мовленнєвий слух. Для більшості дітей цього віку відсутній «мовний бар'єр».

Вказано, що при доборі навчального матеріалу необхідно зважати на критерій тематичності, що передбачає узгодженість навчальних текстів із темами та комунікативними проблемами, визначеними освітньою програмою

для початкової школи, і їх структурування у вигляді певних тематичних блоків, наприклад: «My weekend», «My things», «Jim's day», «What's the time», «Places to go», «It's hot today», «In the park», «In the museum», «Our holiday».

У процесі навчання аудіювання доцільно використовувати триетапну роботу з аудіотекстом на уроці, яка включає: підготовчий етап / передтекстовий, що вводить учнів у контекст ситуації; етап слухання з виконанням завдання; підсумковий етап для закріплення матеріалу.

Подано фрагмент уроку в початковій школі з навчання аудіювання, який включає три етапи: pre-listening, while-listening і after listening з використанням тематичного аудіотексту «My house».

Експериментальне дослідження проводилося на базі Орининського ліцею. У ньому брали участь учні 4-А (16 учнів, контрольна група) та 4-Б (14 учнів, експериментальна група) класів.

Досліджено проблему в педагогічній теорії та практиці, визначено поняття «автентичний текст», «аудіотекст», «тематичний аудіотекст» та їх роль у розвитку аудитивної компетентності. Оцінено дидактичну цінність цих текстів, розглянуто методику роботи з ними на заняттях. Створено систему роботи з тематичними аудіотекстами та завданнями, апробовано окремі елементи та внесено корективи. Здійснено експеримент відповідно до розроблених технологій удосконалення аудитивних умінь та навичок учнів 4 класу. Передбачено проведення уроків у контрольному класі за традиційною методикою, а в експериментальному – за експериментальною, зрізових робіт в обох класах. Оцінюючи результати експериментального дослідження, з'ясовано, які зміни відбувалися в аудитивних навичках учнів 4-го класу у процесі організації систематичного застосування тематичних аудіотекстів на уроках іноземної (англійської) мови. Наприкінці дослідження учням обох класів запропоновано завдання для опитування, побудовані за вимогами навчальної програми до аудитивних навичок четвертокласників.

Отже, порівнюючи результати даних з вихідним рівнем сформованості іншомовної аудитивної компетентності учнів 4-х класів, можна сказати, що в

експериментальному 4-Б класі цей показник підвищився після застосування тематичних аудіотекстів на уроках англійської мови, що свідчить про ефективність реалізованої методики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання навчання англійської мови в умовах НУШ. URL: https://kogpa.edu.ua/images/main_dir/add_disciples_prof/bak/eng20/act_pyт_navc_h_eng_NUSH.pdf
2. Безкоровайна О. В. Пріоритетні тенденції розвитку методики викладання іноземних мов та культур в контексті особистісно орієнтованого підходу // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. Рівне, 2014. Вип. 9. С. 17-21.
3. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Бігич О. Б. Навчання аудіювання / О. Б. Бігич, С. Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова, Е. Г. Арванітопуло та ін. // Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях : навч. посібник. Київ : Ленвіт, 2004. С. 76-84.
5. Бубнів А. Аудіювання як вид іншомовної мовленнєвої діяльності. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18956/1/50_Bubniv.pdf
6. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 117 с.
7. Голотюк О. В. Особливості аудіювання у вищих навчальних закладах: зб. наук. пр. Педагогічні науки. 2013. Вип. 64. С. 220-225.
8. Городня О. С. Застосування автентичних текстів під час навчання іншомовного аудіювання молодших школярів. URL: <http://surl.li/suxiw>
9. Горун Г. Використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови // Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: збірник наукових статей. Львів : ЛьвДУВС, 2020, С. 53-59.
10. Горюнова М. М. Аудіювання та принцип автентичності у викладанні іноземної мови. Стратегія розвитку України: економічний та гуманітарний

виміри: мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. Київ : «Інформаційно-аналітичне агентство», 2016. С. 358.

11. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>

12. Дячук Н. М. Психолінгвістичні особливості формування аудитивних умінь старшокласників. Науковий Вісник Ужгородського Університету. 2019. № 2. С. 52-56.

13. Жеренко Н. Є. Індивідуалізація навчання аудіювання учнів молодших класів шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов (англійська мова) [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 ; Київський держ. лінгвістичний ун-т. К., 2000. 20 с.

14. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення; викладання, оцінювання. Рада з питань співпраці в галузі культури. URL: http://www.khotiv-nvk.edukit.kiev.ua/Files/downloads/zagalnoyevrop_rekom.pdf

15. Задорожна І. П. Сучасні підходи до формування іншомовної аудитивної компетентності. Педагогічний альманах. Вип. 49. 2021. С. 72-80.

16. Зозуля І., Стадній А., Слободянюк А. Аудіовізуальні засоби навчання в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти, 2022, Вип. 40, С. 12-28.

17. Кміть О. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі. Чернігів : ЧНПУ, 2017. 214 с.

18. Ковальна О. П. Навчання іноземних мов у початковій школі. Англійська філологія. Київ, 2012. № 12. С. 12-17.

19. Ковальна О. П. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі. Англійська філологія. Київ, 2013. № 15. С. 40-47.

20. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов» / Нар. укр. акад. Харків : Вид-во НУА, 2018. 64 с.

21. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

22. Котенко О. В., Соломаха А. В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
23. Куліченко Н. М. Використання відеоматеріалів на уроках англійської мови. URL: <http://dnz156.klasna.com/uk/article/vikoristannya-videomaterialiv-na-urokakhangliisko.html>.
24. Лозова О. М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови: навчально-методичний посібник. Київ : 2010. 143 с.
25. Мазниченко М. В. Особливості навчання аудіювання. Вісник Національного університету оборони України. 2013. № 2. С. 89-94.
26. Методика викладання англійської мови : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод Ірина Василівна. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
27. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / під загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
28. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навч. закладах: підр. Київ : Академія, 2020. С. 116-127.
29. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах : підручник / Л. С. Панова, І. Ф. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 328 с.
30. Методика навчання іноземних мов у початковій школі : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха (та ін.). Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 356 с.
31. Методика навчання іноземних мов у початковій і загальноосвітній школі / За редакцією В. М. Філатова. Київ : Просвіта, 2016. 210 с.
32. Михайлова О., Гуманкова О. Формування аудитивної компетентності учнів початкової школи з використанням елементів драматизації // Baltic Journal of Legal and Social Sciences, 2022. №1. С. 125.

33. Мілютенко О. А. Навчання аудіювання на початковому етапі. Ічня. 2013. 38 с.
34. Навчання аудіюванню з використанням технології змішаного навчання. URL: https://kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/lisetskyi_navchannia.pdf
35. Нова українська школа: навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. URL: <https://nus-english.com.ua/>
36. Орчаківська О. А. Формування іншомовної аудитивної компетентності молодших школярів. Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н. В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2024. Вип. XX. С. 251-254.
37. Особливості навчання аудіювання на уроках англійської мови. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/53/part_1/13.pdf
38. Петрик Л. В. Актуальність застосування медіазасобів на уроках іноземних мов в початковій школі // матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. [«Дослідження молодих учених у контексті розвитку сучасної науки»], (м. Київ, 09 квітня 2015 року) / М-во освіти і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка; за заг. ред. Огнев'юка В.О. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. С. 122-129.
39. Проценко Н. В. Основні труднощі навчання аудіювання. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2012. Вип. 29 (1). С. 87-89.
40. Сивак К. М. Типологія вправ з аудіювання. Вісник Національного університету оборони України. 2013. №1. С. 147-149.
41. Танасієнко О. В. Використання технічних засобів навчання у навчальному процесі. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/28365/

42. Тарнапольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому навчальному закладі : навч. посібник. Львів : Освітнянин, 2016. 254 с.
43. Типова освітня програма. Навчання англійської мови в новому контексті (початкова школа 1-4 класи). URL: <http://surl.li/svesi>
44. Триндяк І. Основні методи навчання аудіювання. Вимоги до базового рівня володіння аудіюванням. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 44, том 3, 2021. С. 223-226.
45. Труднощі аудіювання та шляхи їх подолання. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/21765/2/X_VSNTK_2017v2_Otrishko_T-Listening_comprehension_230-231.pdf
46. Формування аудіативних умінь: довідничок практичних завдань. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-audiativnih-umin-dovidnichok-praktichnih-zavdan-351769.html>
47. Швець Є. С. Труднощі навчання аудіювання на початковому ступені та шляхи їх подолання // Пед. науки : зб. наук. пр. Херсон : Херсон. держ. ун-т. 2013. Вип. 63. С. 156-159.
48. Шевкопляс Л. В. Критерії відбору навчального матеріалу для формування компетенції в аудіюванні майбутніх учителів у процесі самостійної роботи. URL: http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2988/1/2012_%D0%A8%D0%95%D0%92%D0%9A%D0%9E%D0%9F%D0%9B%D0%AF%D0%A1%D0%9A%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%95%D0%A0II_%D0%92I%D0%94%D0%91%D0%9E%D0%A0%D0%A3.pdf
49. Як покращити свої навички аудіювання за допомогою онлайн-ресурсів. Від Британської Ради в Україні. URL: <https://www.britishcouncil.org.ua/blog/improve-english-listening-skills>
50. Ямшинська Н. В. Використання аудіо та відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови // Іноземна мова в школі. 2003. № 7. С. 25-26.

51. A full guide on how to improve listening in English for primary school students. URL: <https://advancedlearning.com.sg/improve-listening-in-english-for-primary-school-students/>
52. Buck G. Assessing listening. Cambridge University Press. 2011. 290 p.
53. Effective ways to improve English listening skills. URL: <https://oidigitalinstitute.com/news/how-to-improve-english-listening-skills/>
54. Facer B. R. Academic Podcasting and Mobile Assisted Language Learning: Applications and Outcomes. USA, Hershey, Pennsylvania: Information Science Reference, 2011. 244 p.
55. Field J. Listening in the language classroom. Cambridge University Press, 2008. 366 p.
56. Funk H. D., Funk G. D. Guidelines for developing listening skills. Vol. 42, No. 9. P. 660-663.
57. How do I improve my English speaking and listening skills? BSC Education. URL: <https://www.bsceducation.com/blog/how-do-i-improve-my-english-speaking-and-listening-skills/>
58. Improving listening ability in English learning. Linguistic Community Service Journal. Vol. 3, No. 2. 2022. P. 60-66.
59. Improving listening skills you take the first step to learning English. URL: <https://tv-english.club/articles-en/improving-listening-skills-take-first-step-learning-english/>
60. Listen and watch. Learn to sing songs in English and watch fun stories and videos. URL: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/listen-watch>
61. Miller L. Developing listening skills with authentic materials. ESL Magazine. URL: <http://ESLMagazine.DevelopingListeningSkillswithAuthenticMaterials.html>
62. Scintei L. Listening in primary school – the connection between listening, comprehension and expressive reading. 2023. 15(3), P. 419-431.
63. Ur P. Teaching listening comprehension. Cambridge University Press. 2015. 154 p.

64. Woodcock J., Spooner L. Teaching Children to Listen. URL: <https://www.otb.ie/shop/english-literacy/teaching-children-to-listen/>
65. Yurko N. A., Styphanyshyn I. M. Listening skills in learning a language: the importance, benefits and means of enhancement. URL: <https://pdfs.semanticscholar.org/cbe9/4a9dce99f7b8f9c9f0c4e8b4035900fcf343.pdf>